

Navn man nu vil give den. Det andet Hensyn er et Punkt, som jeg er kommen til at lægge mere Vægt paa, end jeg oprindelig har gjort; det er nemlig Gudenaadalen, det Vandbasin, som der findes. Det tredje Hensyn er Bestkysten og de Forbringere, som Bestkysten umegtelig har paa at tages i Betragtning. Bestkysten har jeg allerede i det foregaaende Naar sjaanket særdeles Opmærksomhed ved at blive staaende ved Tanken om en Hestebane. Den er fuldstændig undersøgt, og Overflaget gjort, men jeg har ved gjentagen og fornyet Overveielse med vedkommende Sagkyndige i høi Grad faaet Tvivl om, om det ikke maatte være det Rette at anlægge en let Locomotivbane istedet. Jeg antager, at det er disse tre Punkter, som ved Behandlingen af dette Spørgsmaal — ogsaa som det foreligger her — ville komme i væsentlig Betragtning. Til nu at kunne give en fuldstændig Udagt over, hvorledes disse forskjellige Hensyn bedst maatte kunne tilfredsstilles, mangle ikke faa Undersøgelser. Under denne Sags Behandling er der bleven gjort opmærksom paa, at hvor der er saadanne betydelige Vanddrag, der egne sig til Dampskibsfart, burde man nærmest tænke paa dette Transportmiddel. Rigsdagen har ogsaa været opmærksom herpaa, ved at hde et lille Bibrag til, at et Dampskib kunde komme i Gang. For at sætte Mos-Sø i Forbindelse med Silkeborg vilde der udkræves et Canalarbejde, der bragte Mos-Sø i Forbindelse med de andre Søer, et Arbejde, der ikke er utænkligt og som man tidligere har havt Opmærksomheden henvendt paa. Disse Søer egne sig til en Canalisation, selv med en temmelig stærk Fart. Der bruges, naar et Skib skal passere en Sluse, et betydeligt Quantum Vand, men Søerne herovre ere saa vandrige, at det ikke vil fremkalde nogen Vanskelighed. Fra Mos-Sø til Randers have vi fuldstændigt Nibellement over Hviden over Havet. Derimod mangle vi Undersøgelser angaaende Skanderborg Sø og Forbindelsen mellem Skanderborg Sø og de andre Søer, og det er tvivlsomt, hvorvidt dette Vand, i alt Fald i samme Grad som de andre Søer, vil egne sig til Communication. Det er bekjendt, at de andre Søer væsentlig faae deres Næring fra Gudenaaden.

Dette er ikke Tilfældet med Skanderborgsøen. Det er et af de Punkter, der maa tages i Betragtning ved Overveielsen af denne Sag. Dernæst om der ikke paa Bestkysten skulde anlægges en let Locomotivbane. Endelig er der med Hensyn til Havnene Spørgsmaal, om man skal vælge Hjerting eller Vallum, dernæst om Forbindelsen mellem de fiesvigiske Baner og Vestbanen. For alle disse forskjellige Punkter have været gjorte til Gjenstand for en omhyggelig og nøiagtig Undersøgelse, er det egentlig ikke muligt at have en velbegrunnet Mening om de Strids-spørgsmaal, der have gjort sig gjældende under denne Sags Behandling. Hvis denne Lov gaaer igjennem, vil det naturligtvis være Noget, vi ville tage fat paa med al Energi, for at komme til Klarhed angaaende disse Forhold. Det er ogsaa min Agt, da jeg hører, at Finantsloven alligevel vil vende tilbage til dette Thing, at faae en lille Bevilling for at see mig istand til at foranstalte nogle herhenhørende Undersøgelser. Naar jeg efter disse forudskillde Bemærkninger vender mig til det foreliggende Lovforslag og til Udvalgets Endringsforslag, som jeg tiltræder, kan jeg derfor fremsætte væsentlig det Samme, som jeg fremsatte i Folkethinget derfor ved Sagens tredje Behandling sammesteds, idet Udvalgets Forslag væsentlig stemmer overeens med et der af mig stillet Endringsforslag. Der er imidlertid en Forskjel, som jeg anseer som en Mangel, men paa den anden Side som en Betingelse for at føre Forslaget igjennem. Der var i Forslaget, som det blev gjort af mig ved tredje Behandling i Folkethinget, stillet et Alternativ op ved Siden af Hovedlinien, at man kunde gaae med en Sidebane til Gudenaadalen fra et eller andet Punkt paa denne Linie.

Hvis det skulde vise sig at være Tilfældet, at man kunde tilveiebringe en let og hensigtsmæssig Dampskibsfart uden uforholdsmæssig Befotning mellem alle disse Søer, er det indlysende, at det er tilfrækkeligt, at de berøres af Jernbanen, for at det hele Opland kan faae godt af den. Jeg skal ikke gjøre den Paastand gjældende, at Jernbaner ikke skulde kunne løbe ved Siden af Canaler og Floder. Det er rigtigt, at de kunne det. Men der er ikke Anled-